

Растителнозащитни дейности в овощната градина през септември

Автор(и): ас. Кирил Кръстев, Институт по декоративни и лечебни растения – София

Дата: 15.09.2025 *Брой:* 9/2025

Към края на вегетационния период развитието на болестите затихва, но не престава напълно.

Прогнозираните валежи през третото десетдневие ще повишат риска от развитие на гъбни патогени по зреещата плодова реколта - късно кафяво гниене, късно струпяване по плодовете на късните сортове овошки. Значително намалява плътността на неприятелите. Много от тях са преминали в неактивни стадии – какавиди, яйца.

В овощните насаждения

Обеззаразяването на плодохранилищата се извършва от специалист!

За да се установи зимния запас от гъботворка се изброяват яйчните купчини върху стъблата и дебелите клони на 40-60 дървета, а от пръстенотворката – яйчните пръстенчета върху 20 три – и четиригодишни клонки.

Около две седмици преди беритбата ябълковите и крушови насаждения, плодовете на които са предназначени за съхраняване, се третират с Каптан 80 ВГ (150-180 г/дка) за запазването им от късно струпяване и други болести, които се развиват в плодохранилицата.

Причинителят на струпяване по ябълката – аскомицетната гъба *Venturia inaequalis* (Cooke) Winter, с конидиален стадий *Fusicladium dendriticum* (Wallr. & Fuckel) е икономически най-вредоносната болест по ябълка. Запазва се със сапрофитната си форма в повредените окапали листа, зимуващи върху почвената повърхност, където след презимуване се образуват псевдотеции с аскоспори, извършващи първичните заразявания напролет. Те не узряват едновременно, а в продължение на 7-9 седмици, най-често в периода на цъфтеж. Узряването и изстрелването на аскоспорите се извършва само след навлажняване. Покълването на аскоспорите е възможно само при наличие на свободна капка вода върху растителната повърхност, но продължителността на инкубационния процес зависи от температурата – при 7-8 °C е 17 дни, а при 20 °C – само 8 часа.

При късна инфекция върху вече започналите да зреят плодове признаците на болестта се проявяват под формата на сравнително дребни кафявочерни, рязко очертани петна, които продължават да се развиват

и нарастват при условия на съхранение. Тези повреди много често са първопричина за интензивно развитие на типични за периода на лагеруване патогени – сиво гниене, меко гниене, алтернарийно гниене, трихотецийно гниене и други.

Аскомицетната гъба, *Venturia pyrina* (Bref.) Aderhold, с конидиален стадий *Fusicladium pyrinum* (Libert) Fuckel, причинител на струпяването по круша, има голям вредоносен потенциал и при благоприятни условия за развитието си може да предизвика много големи икономически щети. Патогенът презимува не само върху окапалите листа, където се развиват аскуси с аскоспори, но и в раковините по летораслите. Развитието на болестта се благоприятства в периоди с чести превалявания, продължително задържане на водни капки върху растителните тъкани и от умерено високи температури.

Признаците на болестта се проявяват първоначално като закръглени петна, покрити с лъчисторазвиващ се тъмнозелен гъбен налеп. По-късно тези напетнявания некротират, като образуват широки пригорни зони и преждевременно обезлистване. За разлика от повредите по ябълката, тези напетнявания се появяват от долната страна на листата и са по-забележими.

За установяване плътността на крушовият пъпкопробивач в края на месеца се стръскват – отначало през ден, а след откриване на първите насекоми всеки ден по 10 дървета за 500 декара, разположени разпръснато в насаждението.

Крушовият пълкопробивач (*Anthonomus pyri* Kollar) напада главно крушата, поврежда макар и рядко и ябълка, кайсия, слива. Среща се в цялата страна. Хоботникът развива едно поколение годишно. Зимува като яйце в пъпките на крушата и малка част като възрастно насекомо.

Бръмбарите са слабо подвижни. През септември се хранят като нагриват листните и цветните пъпки, за да узреят полово, след което снасят яйцата си. Могат да унищожат повече от 40 пъпки. Женските прогризват канал в смесените пъпки и на дъното му снасят по едно яйце. Яйценосният период продължава 1,5-2 месеца. Средната плодовитост е 15-20 яйца. Яйцата презимуват и се излюпват през следващата година. Част от бръмбарите остават да зимуват и продължават да снасят и през пролетта.

Кестеновите дървета се пръскат в началото на месеца, преди снасянето на яйцата с Кораген 20 СК (18-30 мл/дка) или друг контактен инсектицид за борба с кестеновия хоботник. Пръскането се повтаря още два пъти през 7-10 дни.

В яговите насаждения

Преди разсаждане, за посеви чисти от плевели, яговите насаждения се третират с Раундъп Енерджи (300-500 мл/дка при едно- и двугодишни плевели и 500-800 мл/дка при многогодишни).

Ягодите насаждения се поливат с един от инсектицидите - Децис 100 ЕК (17,5 мл/дка) или друг на база делтаметрин, Моспилан 20 СП (30 г/дка), Натуралис (300 мл/дка) до навлажняване на почвата на дълбочина 15 см срещу ларвите на кореновите хоботници.

През периода вредят ягодният коренов хоботник (*Otiorhynchus rugosostriatus*), [турският лозов хоботник](#) (*Otiorhynchus turca*), малкият лозов хоботник (*Otiorhynchus sulcatus*) и люцерновият коренов хоботник (*Otiorhynchus ligustici*). Ларвите на тези хоботници се хранят с корените на ягодата.

Ягодният посадъчен материал се проверява за болести и неприятели, които сепренасят с него – бели и виолетово-кафяви листни петна, коренови хоботници, ягодова нематода, ягодов акар, вирусни болести и др.

Ягодният разсад се обеззаразява, ако е нападнат от ягодов акар или ягодова нематода, като се потапя за 13-15 минути във вода с температура 45-50 °C.